

Grindtorpet i Aspvik i Upplands-Bro

Torpets namn: Grindtorpet. Platsen är utpekad som Grindtorpet på 1689 års geometriska karta över Aspvik. Möjligen kan namnet härstamma från den tid då den äldre landsvägen passerade här.

Riksantikvarieämbetets objektnummer: Kungsängen 211 (husgrunden), Kungsängen 207 (torpåkern).

Tidsperiod: Torpet omnämns i den äldsta mantalslängden 1650 (men kan vara äldre) och var bebott till 1813.

Hitte hit: Torpplatsen ligger i skogen sydost om koloniområdet, se karta i översikten.

Beskrivning: Torpet låg med utsikt över ängen där koloniområdet nu ligger. Torpet är 1690 utritat som ängsvaktartorp, men någon ängsvaktare på denna plats omnämns inte efter denna tidpunkt. Torpgrundens stenar är i huvudsak intakta. Grunden har måtten 8 x 4,8 m. Av grunden att döma har torpet rymt storstuga (ca 16 kvm), en mindre kammare samt förstuga. Rester av murstock finns. Inga tydliga spår efter fähus, jordkällare eller trädgårdsväxter. Den gamla stigen som passerade torpet kan ännu anas (1500-talets landsväg?). Från 1785 anges att torpet brukas under gården. De sista åren hade Grindtorpet mer karaktär av backstuga och var bostad för fattigt och ofärdigt folk.

Torpgrunden idag. Foto författaren, april 2010.

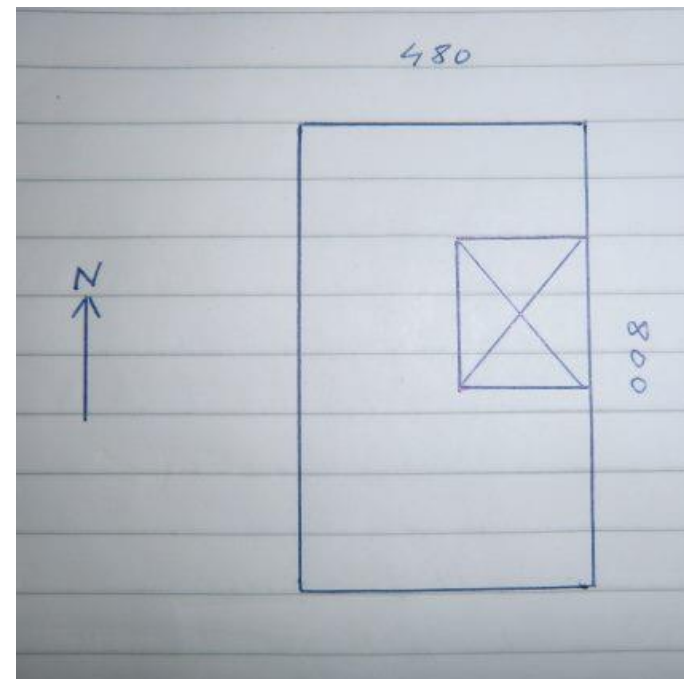

Grindtorpet enligt 1690 års karta (schablon).

Enligt 1689 och 1690 års Aspviks-kartor har Grindtorpet upptagit en vret (avsides liggande odling), eller två, och kan årligen så på 3/8 tunnland. Kartan visar att torparen hade tillgång till fyra små åkrar (bokstaven O). Den nordligaste odlingen ingår idag i koloniområdet. Odlingen intill torpet kan ännu urskiljas i terrängen. Av de södra odlingarna utgör den ena idag fastigheten Hasselbacken och den andra låg ett stycke norr ut. Den sammanlagda åkerarealen var 3/8-dels tunnland (ca 2.000 kvm). Odlingarna har efter hand utvidgats av senare brukare. Någon äng hade torparen inte men "förunnas ett stycke i herrängen" (väster om landsvägen) där säteriet hämtade sitt hö.

Torpgrunden är utritad intill stigen. En möjlig äldre vägsträckning (hålvägsform) har markerats av författaren.

Författaren skiss över torpgrunden, 2013.

Vilka bodde i torpet? Uppgifterna nedan bygger främst på mantalslängderna men har kompletterats med andra källor. Normalt anges endast den person som stod för torpet. I verkligheten bodde här torparens hela familj, kanske någon släkting och ofta någon inhyses person och ibland ytterligare en familj.

År	Kända invånare
1650-56	Torparen Lars.
1657-1664	Okänt
1665-77	Torparen Mats Olofsson. Anges 1665 vara fiskare.
1678-80	Torparen Erik Matsson.
1681-93	Okänt, men bör ha varit bebott när kartan upprättades 1689-90.
1694-98	Mårten Jacobsson. Han var torpare även 1685, oklart var - här?
1699	Obebott.
1700-05	Anders Ersson.
1706	Per Nilsson och hustru Elisabeth Fredriksdotter.
1707-11	Torparen Olof Johansson. 1710 dog i torpet Johan Olsson, hans hustru, moder och två av barnen i pesten.
1712-19	Anders Persson med hustru Kirstina Ersdotter.
1720	Torpet är öde.
1721-35	Torparen Anders Thomson.
1736-64	Torparen Thomas Andersson (son till föregående), född 1707. Vid hans död 1769 fanns enligt bouppteckningen 1 häst, 5 kor, 11 tackor/lamm, 3 grisar samt höns. Av körredskap fanns en hökärra, en dyngkärra, en släde och två kälkar.
1765-79	Torparen Anders Thomasson (son till föregående), född 1737. Anders dog 1778 i kopporna, även en syster och en dotter. Enligt bouppteckningen fanns då 1 häst, 2 kor, 5 får, 2 grisar. Av körredskap fanns en hökärra, en släde och några kälkar. Även hans moder änkan Caisa och hans syster bor här. Änkan bor kvar.
1780-81	Torparen Jacob Andersson. Gifte sig med föregåendes änka.
1782-84	Erik Eklund.
1785-86	Brukas under gården. Stattorparen Anders Mattsson.
1787-92	Jacob Andersson. Kom 1788 från Krogen.
1793-96	Ryttarboställe (ingen ryttare namngiven). Jacob Andersson.
1797	Okänt, öde?
1798-99	Mjölndrängen Eric Åkerlöf, född 1739, fattig. Från Slängan 1795. Hustrun dog 1799. Eric dog i Slängan 1809.
1800-05	Skomakaren Carl Fredrik Landberg, utfattig och orkeslös. 1800 dog ett ettårigt barn "i nöd och uselhet", son till Landberg "som i djup fattigdom med största vårdslöshet skött detta sitt oäkta barn". 1804 dog hans hustru i lungdotter och en dotter i sot och av vanskötsel. 1805 dog han själv efter en "oordentlig levnad, därav fattig", 65 år.
1806-09	Skomakaren Adolph Hedström. Han dog 1808. 1809 dog ett litet pigbarn av "hunger och elände".
1810-13	Olika korttidsboende personer. Den sista var Per Andersson med familj, vilken flyttade till Ryd 1813.

Ulf Björkdahls släkt- och hembygdsforskning. Upprättad 2010-04-10, reviderad 2013-12-20.

Källor: se översikten.